

Titel document

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Wijzigingen

Paragraaf	Wijziging
Uitstrijken (incl. BRMO)	Toegevoegd; Oksel-lies kweek Keel was dubbel genoemd, Keel staat nu alleen vermeld onder Uitstrijken (incl. BRMO)
Wijzigingen in vorige versie 23 (gepubliceerd 16-10-2025):	
Pagina 8	Bewaartemperatuur nagels, huidschilfers, haren gewijzigd naar kamertemperatuur.

Doel

Beschrijven wijze van afname van materialen bestemd voor de afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Toepassingsgebied

Afdeling Medische microbiologie en immunologie

Beheerde prints:

1 van 1, alleen digitaal op [Internetpagina Aanbod medisch laboratoriumonderzoek](#), Medische Microbiologie en Immunologie, St Antonius website.

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Aanwijzingen voor het inzenden van patiënten materiaal

▪ **Klinische informatie**

De waarde van het diagnostisch onderzoek wordt voor een belangrijk deel bepaald door de klinische informatie. Door het vermelden van goede klinische gegevens, zoals symptomen, duur van de ziekte/eerste ziekte dag en epidemiologische gegevens, kan gericht onderzoek plaatsvinden. De waarde van de (voorlopige) uitslag neemt daarmee toe, waardoor eerder met een gerichte therapie kan worden begonnen of gestopt.

In sommige gevallen kan het zinvol zijn over de diagnostische mogelijkheden bij een individuele ziektegeschiedenis te overleggen met de arts-microbioloog of medisch immunoloog.

▪ **Afnamematerialen bestellen**

– **Voor aanvragers binnen het St. Antonius ziekenhuis**

Via het ERP. De artikelnummers staan in onderstaand overzicht bij de materiaalsoort vermeld. Enkele materialen zijn alleen bij de afdeling Medische Microbiologie en Immunologie verkrijgbaar binnen de openingstijden van het laboratorium. In dit geval staat bij het materiaal 'MMI' vermeld.

– **Voor huisartsen**

Te bestellen via de webshop van Diamid diamid.nl/bestellen/st-antonius-ziekenhuis

▪ **Houdbaarheid van afnamematerialen**

De meeste afnamematerialen hebben een uiterste gebruiksdatum. Let op dat van de gebruikte afnamematerialen deze gebruiksdatum niet is overschreden, in dit geval mag het medium niet meer gebruikt worden.

▪ **Afname van patiënten materiaal**

In onderstaande tabel staan de afname-instructies, eventueel met een link. Relevante afnamehoeveelheden staan vermeld in de [eLabgids](#) of in de desbetreffende SOP vermeld in de kolom afname-instructie in onderstaande tabel. Zorg altijd dat het materiaal correct is geëtiketteerd met een EPIC etiket of een labonline etiket. Indien dit niet beschikbaar is, graag de volgende gegevens op het afnamemateriaal vermelden: naam, geboortedatum, geslacht, materiaalsoort en afnamedatum zodat een correcte identificatie mogelijk is.

▪ **Verzenden van patiënten materiaal**

Een goede verzending draagt ook bij aan een goede diagnostiek. Algemeen geldt dat materiaal zo spoedig mogelijk wordt ingezonden.

In de volgende tabel staan de bewaarcondities na afname vermeld.

Serum ten behoeve van serologisch of immunologisch onderzoek kan in het algemeen tijdelijk in de koelkast worden bewaard.

Voor aanvragers binnen het St. Antonius ziekenhuis geldt: verzending per buizenpost kan op maandag tot en met vrijdag van 08.00u-17.00u, op weekend- en feestdagen van 08.00u-12.00u.

Voor huisartsen geldt dat via Diamid afspraken zijn gemaakt over het transport van materialen naar een St. Antonius locatie.

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

LET OP!

Voor het verzenden van de materialen geldt dat het **transportmedium goed moet worden gesloten** om lekkage te voorkomen.

Voor het verzenden van patiënten materiaal per buizenpost is het **wettelijk verplicht om het materiaal lekvrij te verpakken**. Hierdoor wordt voorkomen dat ziekenhuismedewerkers besmet worden door een lekkend potje. Besmetting van het de omgeving (bijvoorbeeld buizenpostsysteem) wordt hierdoor ook voorkomen.

Voor het verzenden van patiënten materiaal zijn safetybags via het ERP (St. Antonius ziekenhuis) of via de webshop van Diamid te bestellen. Deze safetybags moeten goed dichtgeplakt worden of met een klem worden afgesloten.

Uitzonderingen en bijzonderheden over de verzending en opslag van patiënten materiaal kunt u vinden in de [eLabgids](#).

▪ Afname instructiefolders

Zie voor afname de [Instructiefolders zelfafname voor patiënten van huisartsen](#).

▪ Materialen gebruikt bij het afnameproces afvoeren

– Voor St. Antonius:

Zie in Kwaliteitsnet de '[Afvalwijzer](#)'

– Voor huisartsen:

Zie op website NHG (Nederlands Huisartsen Genootschap) bijlage C: [Afvalstromen in de huisartsenpraktijk](#)

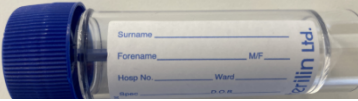

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Bloed	Bacteriologie (kweek)	 <p>Artikelnummer AZN:</p> <p>Aeroob medium (groene dop) 150700</p> <p>Anaeroob medium (oranje dop) 150701</p> <p>Pedibact (gele dop) (kinderen 0 tm 4 jaar) Via MMI verkrijgbaar</p>	<p>St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet:</p> <p>Bloedafname bloedkweken</p>	<p>Locatie Nieuwegein Binnen kantooruren: breng de bloedkweken z.s.m. naar MMI. Buiten kantooruren: breng de bloedkweken z.s.m. naar de Klinische Chemie.</p> <p>Locatie Utrecht Breng de bloedkweken z.s.m. naar de Klinische Chemie</p> <p>Overige locaties Kamertemperatuur tot eerst volgende bodedienst.</p>

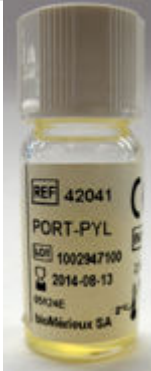

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Bloed	Quantiferon/ TBC IGRA	 <p>Medium verkrijgbaar bij MMI</p>	<p>De buizen moeten in de volgende volgorde worden geprikt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) NIL (grijze dop) 2) TB 1 (groene dop) 3) TB 2 (gele dop) 4) Mitogen (paarse dop) <p>De buizen zullen zich na afname gedeeltelijk vullen (tot de zwarte streep). De buizen na afname 10x krachtig schudden.</p>	<p>Kamertemperatuur</p> <p>Materiaal moet binnen 16 uur na afname bij MMI zijn.</p>
Bloed, Beenmerg	Mycobacteriën kweek (TBC)	<p>MGIT buis</p> <p>Medium verkrijgbaar bij MMI</p>	<p>Breng steriel 2 ml over in het afnamemedium.</p>	<p>Kamertemperatuur</p> <p>Materiaal moet binnen 2 uur na afname bij MMI zijn.</p>
Cervix uitstrijk	Zie eLabgids	<p>Eswab medium met roze dop:</p> <p>Artikelnummer AZN: 244730</p>		<p>Kamertemperatuur of koelkast indien direct insturen niet mogelijk is. Transport 1-28°C</p>

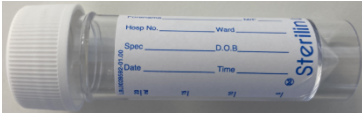

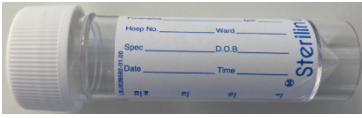
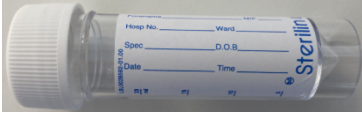
Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Urethra uitstrijk	Zie eLabgids	Eswab medium met oranje dop: Artikelnummer AZN: 244731		Kamertemperatuur of koelkast indien direct insturen niet mogelijk is. Transport 1-28°C
Feces	Zie eLabgids	 Artikelnummer AZN: 440983		Koelkast indien direct insturen niet mogelijk is. Uitgezonderd: Strongyloides aanvraag kamertemperatuur
Keel cito virale diagnostiek SEH	PCR SARS-CoV-2 / Influenzavirus / RSV	UTM medium met rode dop Medium verkrijgbaar bij MMI	Zie keel.	Medium wordt na bepaling bij kamertemperatuur bewaard tot transport naar MMI.
Liquor	Zie eLabgids	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: 'Liquor afname, buizen, etikettering en transport'	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: 'Liquor afname, buizen, etikettering en transport'	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: 'Liquor afname, buizen, etikettering en transport'

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Liquor	Immuunfenotypering	Transfix/EDTA CSF buis Medium verkrijgbaar bij MMI	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: ‘Liquor afname, buizen, etikettering en transport’	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: ‘Liquor afname, buizen, etikettering en transport’
Maagbiopt	<i>H.pylori</i> kweek	 Medium verkrijgbaar bij MMI, tot afname bewaren in de koelkast.	Breng het biopt steriel over in het afnamemedium.	Kamertemperatuur indien direct insturen niet mogelijk is, uiterlijk binnen 48 uur insturen.
Maaginhoud	Tuberculose	 incl. tri-Na-fosfaatbuffer Medium verkrijgbaar bij MMI	Breng 5 ml steriel over in de buffer.	Kamertemperatuur indien direct insturen niet mogelijk is.

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Nagels, huidschilfers, haren	Zie eLabgids	 Artikelnummer AZN: 440975	Huidschilfers: neem materiaal af van de rand van de laesie. Nagels: neem materiaal af op overgang naar niet aangetaste nagel en lever minimaal 15 kleine stukjes in.	Kamertemperatuur.
Nasofarynx uitstrijk	Zie eLabgids	Eswab medium met blauwe dop: Medium verkrijgbaar bij MMI		Kamertemperatuur of koelkast indien direct insturen niet mogelijk is. Transport 1-28°C
Sputum/ BAL	Zie eLabgids	 Artikelnummer AZN: 440975	Sputum: laat de patiënt zo diep mogelijk ophoesten en deponeer vast sputum rechtstreeks, zonder etensresten of schuimspeeksel, in het potje.	Koelkast indien direct insturen niet mogelijk is.
Steriele materialen	Zie eLabgids	 Artikelnummer AZN: 440975	Neem het materiaal steriel af en breng het steriel over in het afnamemateriaal.	Koelkast indien direct insturen niet mogelijk is.

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Uitstrijken (incl. BRMO)	Zie eLabgids	Eswab medium met roze dop: Artikelnummer AZN: 244730	<p>Algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neem het kweekstokje en het buisje uit de verpakking ▪ Het kweekstokje nooit vasthouden onder het afbreekpunt (rode ringetje), want dit komt in het kweekmedium, waarmee je de uitkomst beïnvloedt". <p>Wond:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij "droge" wonden wattenstok met spuitje en NaCl 0,9% bevochtigen ▪ Doop de wattentip in de wond, voorkom contact met de huid in verband met de daarop aanwezige flora, laat wondvocht in wattenstok trekken of maak met een draaiende beweging een afstrijk. Het materiaal kan het beste diep uit de wond worden afgenomen; breng bij wonden met ondermijnde randen de wattenstok diep onder de wondrand (decubitus). ▪ Draai de dop van het buisje met transportmedium (let op dat het vocht niet uit het buisje loopt), steek het kweekstokje er in en breek het stokje af. Draai de dop goed op het buisje. Het stokje klemt zich in de dop. <p>Keel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Maak eventueel ruimte in de keelholte met een tongspatel of laat de patiënt 'A' zeggen. ▪ Haal de wattenstok tussen de voorste en de achterste pharynxboog aan beide kanten ▪ Draai de dop van het buisje met transportmedium (let op dat het vocht niet uit het buisje loopt), steek het kweekstokje erin en breek het stokje af. Draai de dop goed op het buisje. Het 	Kamertemperatuur of koelkast indien direct insturen niet mogelijk is.

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
			<p>stokje klemt zich in de dop.</p> <p>Neus:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Draai 3 maal de wattenstok door het voorste behaarde deel (het neuspeutergebied of vestibule) van het ene neusgat. Herhaal de procedure met dezelfde wattenstok in het andere neusgat▪ Draai de dop van het buisje met transportmedium (let op dat het vocht niet uit het buisje loopt), steek het kweekstokje erin en breek het stokje af. Draai de dop goed op het buisje. Het stokje klemt zich in de dop. <p>Rectum/stomakweek:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Steek de wattenstok voorzichtig een klein stukje in het rectum/stoma.▪ Draai de dop van het buisje met transportmedium (let op dat het vocht niet uit het buisje loopt), steek het kweekstokje erin en breek het stokje af. Draai de dop goed op het buisje. Het stokje klemt zich in de dop. <p>Oksel-lies kweek:</p> <p>Met dezelfde wattenstok:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Strijk de wattenstok 3-5 keer heen en weer in de oksel, herhaal dit voor de andere kant▪ Strijk de wattenstok 3-5 keer heen en weer in de liesplooi aan beide kanten▪ Draai de dop van het buisje met transportmedium (let op dat het vocht niet uit het buisje loopt), steek het kweekstokje erin en breek het stokje af. Draai de dop goed op het buisje. Het stokje klemt zich in de dop.	

Afname-instructies en materialen afdeling Medische Microbiologie en Immunologie

Materiaal	Onderzoek	Transportmedium	Afname-instructie	Bewaarconditie na afname, materiaal z.s.m. naar MMI
Urinekweek/ antigeendetectie	-Bacteriologie kweek -TBC kweek: ochtendurine. Antigeendetectie (Legionella en Streptococcus pneumoniae)	CCM buis Artikelnummer AZN: PN054803	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: 'Instructie opvangen urine t.b.v. laboratoriumonderzoek'	Koelkast indien direct insturen niet mogelijk is.
Urine PCR/ antigeendetectie	Antigeendetectie (Legionella en Streptococcus pneumoniae) PCR	No additivebuis Artikelnummer AZN: PN054802	St. Antonius ziekenhuis, zie Kwaliteitsnet: 'Instructie opvangen urine t.b.v. laboratoriumonderzoek'	Koelkast indien direct insturen niet mogelijk is.